

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide õppekava

Mihkel Viinalass

VALGUSKUJUNDUSE LOOMINE TALLINN MUSIC WEEKI VON KRAHLI

LAVALE

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Eve Komissarov, MA,
teatrikunsti visuaaltehnoloogia õppekava programmijuht

Viljandi 2024

Resümee

Valguskujunduse loomine Tallinn Music Weeki Von Krahli lavale

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli anda ülevaade Tallinn Music Weeki Von Krahli lavale valguskujunduse loomisest. Töö on jaotatud kolme peatükki: Tallinn Music Weeki ja Von Krahli lava tutvustus, valguskujunduse loomine ja eeltöö ning eneseanalüüs. Töös tutvustan metoodikat, mida kasutan valguskujunduste loomiseks ning reflekteerin protsessi käigus tekkinud probleeme ja mõtteid eneseanalüüsis. Käesoleva lõputöö lisadest on leitav valguskujunduse tehniline dokumentatsioon ning fotod ehitusest ning kontsertidest. Töö käigus õppisin palju eeltöö ja planeerimise kohta ning sain kogemusi, mis aitavad mind nii erialases kui ka isiklikus arengus.

Võtmesõnad: kontsertvalgus, valguskujundus, Tallinn Music Week, dramaturgiline tervik

Abstract

The creation of lightning design for the Von Krahl stage at Tallinn Music Week.

The aim of the written part of this creative-practical final thesis was to provide an overview of the creation of the lighting design for the Von Krahl stage at Tallinn Music Week. The work is divided into three chapters: an introduction to Tallinn Music Week and the Von Krahl stage, the creation and pre-work of the lighting design, and a self-analysis. In the thesis, I introduce the methodology I use for creating lighting designs and reflect on the problems and thoughts that arose during the process in the self-analysis. The appendices of this thesis include the technical documentation of the lighting design and photos of the construction and concerts. During the course of this work, I learned a lot about pre-work and planning, and gained experiences that will help me in both my professional and personal development.

Keywords: concert lighting, lighting design, Tallinn Music Week, dramaturgical entirety

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Tallinn Music Weeki ja Von Krahli lava tutvustus	6
1.1 Tallinn Music Weeki tutvustus	6
1.2 Von Krahli lava muusikaline programm.....	7
1.2.1 Funk Embassy lava	7
1.2.2 Võnge Festivali lava	8
2. Valguskujunduse loomine ja eeltöö	9
2.1 Eeltöö ning festivali planeerimine	9
2.2 Valguskujunduse planeerimine	12
2.3 Dramaturgilisele tervikule mõtlemine kontsertvalguses.....	18
2.4 Lava- ning valguskujunduse ehitamine	20
2.5 Valguskujunduse loomine kontserdi ajal	22
3. Eneseanalüüs	25
Kokkuvõte.....	27
Kasutatud kirjandus	28
Lisad.....	29
Lisa 1. Artistidele välja saadetud PDF joonis	29
Lisa 2. Fotod lava -ning valguskujunduse ehitamisest	35
Lisa 3. Fotod kontsertidest	38

Sissejuhatus

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjalik osa annab ülevaate valguskujunduse loomisest Tallinn Music Weeki Von Krahli lavale. Kontserdid toimusid 5. ja 6. aprillil 2024. aastal ning kontsertide kuraatoriteks olid Estonian Funk Embassy ning Võnge Festival. Lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks on kirjeldada ning analüüsida lava- ning valguskujunduse tööprotsessi ning tutvustada kasutatud praktilisi võtteid ja vahendeid.

Käesolev töö on jaotatud kolme peatükki. Esimeses peatükis tutvustan festivali Tallinn Music Week ning loetlen artistid, kes kahel päeval laval esinesid. Teises peatükis toon välja lava- ning valguskujunduse loomise protsessid. Tutvustan kogu tööprotsessi, alustades eeltööst enne festivali ning lõpetades valguskujunduste loomisega kontsertidele. Lisaks loon teoreetilise tausta sellele, kuidas dramaturgilisele tervikule mõtlemine aitab kontservalguse loomisel, põhinen sellel enda seminaritööle „Dramaturgiline mõtlemine, kui valguskujunduste loomise alus“. Kirjaliku töö viimases peatükis tegelen eneseanalüüsiga ning reflekteerin tööprotsessi ja saadud kogemusi.

Töö lõpus on lisades artistidele välja saadetud tehniline dokumentatsioon ning Joonised nii tööprotsessist kui ka kontsertidest. Kirjutamisel on lähtunud protsessi tutvustamisest kirjeldavalt ning analüüsivalt, selle tõttu ei ole laskunud eriala spetsiifilistesse detailidesse ning terminitesse.

1. Tallinn Music Weeki ja Von Krahli lava tutvustus

Antud peatükis annan ülevaate Tallinn Music Weekist ning tutvustan *showcase* festivalide kontseptsiooni. Lisaks annan lühiülevaate kahel öhtul kontsertprogrammi kokku pannud institutsioonidest ning tutvustan kontsertide ajakava.

1.1 Tallinn Music Weeki tutvustus

Tallinn Music Week (TMW) on igal kevadel Tallinnas toimuv muusika- ning linnakultuurifestival, mis on aset leidnud juba aastast 2009. Festival koosneb kolmes osast: muusikafestival, konverents ja linnafestival (Tallinn Music Week, 2024). Muusikafestivalil esineb umbes 150 artisti ning muusikalised žanrid varieeruvad seinast seinast. Festivali üheks peamiseks eesmärgiks artistidele on võimalus end muusikaturundajatele ning delegaatidele näidata ning seeläbi saada esinemisvõimalusi festivalidel üle kogu maailma. Selles seisneb ka *showcase* festivalide idee, et viia kokku artistid erinevate inimestega, kelle abil on võimalik jõuda potentsiaalselt tasuvate esinemiseni (Muenprasertdee, 2024). TMW korraldajad on öelnud, et festival on nende panus paremasse ühiskonda läbi uue muusika ning homsete mõtete.

Leian, et sellised festivalid on väga oluliseks hüppelauaks artistidele, kes soovivad oma muusikaga jõuda suurema massini. Artistile luuakse väga heade tehniliste võimalustega keskkond, kuhu ta saab tulla esinema, mõtlemata sellele, et kuidas selline sündmus organiseerida. Artist saab tulla lavale ning tegeleda enda kõige paremas mõttes reklaamimisega. Tegelikuses on see ka väga hea reklaam Eestile ning kohalikele tehnikutele, sest võrreldes üleüldise tehnilise tasemega *showcase* festivalidel on Eestis tehniline tase väga kõrge.

Sel aastal toimus festival vahemikus 3.-6. aprill ning festivali südameks oli Telliskivi loomelinnak. Kokku oli festivalil 11 erinevat lava, millel toimus igal öhtul erinevalt kureeritud kontsert. Lavadeks olid: Toimumispaigad: Erinevate Tubade Klubi, F-hoone Must saal, Fotografiska Tallinn, HALL, Kivi Paber Käärid, Mustpeade Maja, Paavli Kultuurivabrik, Sõltumatu Tantsu Lava, Roheline Saal, Uus Laine ja Von Krahl (endine Vaba Lava). (Tallinn Music Week, 2024)

1.2 Von Krahlilava muusikaline programm

Kuigi festival ise toimus neljal päeval, siis Von Krahlilava oli avatud vaid kahel, reede ning laupäeva õhtul. Oma saali ja lava mõõtmetelt oli tegemist ka kõige suurema lavaga festivalil. Mõlemal päeval oli programmil oma korraldaja ning artistide valik toimuski läbi nende korraldajate. Esimest õhtut kureeris Estonian Funk Embassy ning teist Võnge festival. Teades nende organisatsioonide tausta on võimalik kohe mõista ka seda, milline on korraldajate žanrivalik. Estonian Funk Embassy näol on tegemist plaadifirmaga, kes koondab enda alla soul-, funk- ning diskoartistide ning ka festivalil nägi läbilõiget sellise žanrimääratluse alla kuuluvatest artistidest. Võnge festival on Eesti alternatiiv- ning indie-muusikafestival ning teine päev mööduski valdavalt alternatiivmuusika rütmides. Kahe päeva jooksul käis lavalt läbi 14 artisti ning muusikat leidis igale maitsele, alustades folgiga ning lõpetades metaliga.

Valguskujundajana tunnen, et žanriülesus saab olla üks minu tugevamaid töövahendeid. Oskus mõista erinevaid muusikastiile ning orienteeruda ka mittestruktuuralses muusikas võimaldab teha pulditehnikuna kiireid ja sobivaid muutusi. Kui bänd mängib laval otse, siis peaks ka valguskujundaja mängima valgust otse. Valguspulti saab pidada samuti instrumendiks ning teadlik ja oskuslik kujundaja on osa ansamblist ning ka tema vastutab kokkumängu õnnestumise eest.

Enne festivali üritan ennast alati viia muusika lainele ning kuulan alati ette neid artiste, kes esinema hakkavad. See võimaldab mul saada aimdus sellest, milline muusika mind ootab ning kuidas peaksin kujundust ette valmistama. Kuigi *live*muusika ning voogedastuse abil muusika kuulamine on kaks täiesti erinevat asja, võimaldab see siiski saada ette kujutluspildi muusikalistest struktuuridest ning meeleolust.

1.2.1 Funk Embassy lava

Funk-, soul-, diskomuusika valdkondades tegelev ettevõtte tähistab käesoleval aastal oma kaheksandat tegutsemisaastat, millest enamus aastaid on veedetud käsikäs Tallinn Music Weekiga. „Puusad lahti, hinged raputatud“ on ettevõtte tunnuslausena kirjas ka ürituse tutvustuses. (Tallinn Music Week, 2024)

Õhtu ajakava oli järgnev:

- 19:30 Haldi & ans Flamingo (Eesti, muusikaline žanr: estrada)
- 20:30 Tanika Charles (Kanada, muusikaline žanr: soul)

- 21:30 Klawo (Poola, muusikaline žanr: fusion)
- 22:30 Rita Ray (Eesti, muusikaline žanr: soul)
- 23:30 The Brooks (Kanada, muusikaline žanr: funk)
- 00:30 Silky Steps (Eesti, muusikaline žanr: nu-disco)

1.2.2 Võnge Festivali lava

Võnge festival on rändav kultuurifestival, mis leiab aset igal suvel uues paigas Eestis.

Eesmärgiks on külastajatele pakkuda lisaks muusikalisele programmile ka festivali mõnes idüllilises paigas keset kaunist ja ürgset loodust. Tallinn Music Weeki ajaks rändab festival linnadžunglisse, et pakkuda publikule artiste indie'st RnB ja pop-pungini. (Tallinn Music Week, 2024)

Õhtu ajakava oli järgnev:

- 19:30 Sudden Lights (Läti, muusikaline žanr: pop, indie)
- 20:15 Alonette (Eesti, muusikaline žanr: alternatiiv, indie, pop)
- 21:00 Curly Strings (Eesti, muusikaline žanr: folk)
- 21:45 Beharie (Norra, muusikaline žanr: folk, indie)
- 22:30 The Boondocks (Eesti, muusikaline žanr: indie, rock, post-punk)
- 23:15 KUTU (Prantsusmaa-Etioopia, muusikaline žanr: elektrooniline, jazz)
- 00:00 SUN (Prantsusmaa, muusikaline žanr: pop, metal)
- 00:45 Bedwetters (Eesti, muusikaline žanr: post-punk, elektrooniline, rock)

2. Valguskujunduse loomine ja eeltöö

Antud peatükis annan ülevaate sellest, kuidas käib valguskujundaja jaoks festivali valguslahenduse planeerimine ning hiljem ka festivali ajal valguskujunduste loomine. Eeltöö sisaldab endas kontsertpaigaga tutvumist, koosolekutel osalemist, kujunduse loomist arvutitarkvaras ning loodud kujunduse eelarvesse mahutamist. Tutvustan ka mõttekäiku, mis kaasneb minu jaoks lava- ning valguskujunduste loomisega ning toon välja protsessi, mis on kontsertvalguse loomise taga. Kontserdile valguskujunduse loomine väga intuitiivne ning alateadlike valikute tegemiseks on vaja hoida tähelepanu mitmetel detailidel.

2.1 Eeltöö ning festivali planeerimine

Minu jaoks oli tegemist juba viienda järjestikkuse Tallinn Music Weekiga, millega olen olnud seotud läbi töökohustuste. Viimasel kahel aastal olen ise disaininud lavad ning neid ka festivali ajal valgustanud. See annab mulle ka planeerimise jaoks mõningad vajalikud eelteadmised festivali toimimise ning kontsertpaikade kohta. Sel aastal pöördus minu poole festivali muusikalise osa produktsiooni juht Kaspar Kluge ning temaga koos hakkasimegi festivali valguslahendust planeerima. Lisaks Von Krahli lavale aitasin välja mõelda ka valguslahenduse Uue Laine, Rohelise Saali ning STL-i lavale, kuid lõputöö kontekstis keskendusin kõige põhjalikumalt Von Krahlile. Töö leidmiseks Eestis on väga olulised tutvused ning sel korral jõudis ka pakkumine minuni selle tõttu, et festivali produktsiooni juht on minu hea tuttav. Kohe algusest peale oli teada see, et sellel aastal on festivali eelarve varasemast veelgi rohkem piiratud ning samuti tuli arvestada Von Krahli puhul sellega, et paralleelselt tuuakse seal saalis välja lavastust ning saal on teatriga ristikasutuses.

Eelarve ning raha on festivalide puhul üks olulisemaid jutupunkte ning ka Tallinn Music Weekist rääkides ei saa sellest üle ega ümber. Eelarve ning võimalused ei ole võrreldavadki välismaa muusikaturgudega, samas tuleb mõista seda, et Eestis ei liigugi muusikatööstuses ning kultuuris on alati raha vähe ja tehnikuna on sageli keeruline mõista tagamaid ning näha tasude teist külge. Mina tahaksin alati, et oleks palju ja uhkeid lampe, kuid see juhindub sageli egoistlikust mõttest ja soovist ise oma tööd hästi sooritada ning seeläbi on lihtne unustada seda, et keegi peab selle kinni maksma ja selle raha leidma. Paindlikus ja kommunikatsioon on võtmesõnadeks selliste ürituste planeerimisel ning läbi viimisel.

Festivali planeerimist alustasime produktsiooni juhiga kohtumisest Von Krahlis saalis. Olen oma töös väga paljuski visuaalne mõtleja ning ruumi nägemine ja tajumine aitab palju kaasa kujundusteni jõudmisel. Samuti on ruumi nägemine oluline ka selleks, et mõista seda, mis mõõdus asjad sinna mahtuma hakkavad. Festivaliga samal ajal toimetas ka saalis paralleelselt teater ning seetõttu on reaalne võimalus, et lava peab paiknema saali mõttes vales seinas.

Üldiselt on jäänud nii, et tavapärasest asetuses on lava kaugemas, STL-i poolses küljes, kuid seekord tuleb arvestada ka võimalusega, et lava võib tulla kohvikupoolsesse külge. Keeruliseks teeb selle aga see, et kohvikupoolses küljes ei ole korralikku riputusvõimalust ning laekõrgus talade alt on vaid 5.2 meetrit. Riputuspunktid asuvad 6 meetrise vahega ning nende vahel asuva sõrestiku tõttu ei ole võimalik ka riputust talade vahele paigutada.

Traditsioonilises asetuses asub ka tribüün selles saali küljes, kuhu oli festivali ajaks planeeritud lava. (vt joonis 1) Kokkupakituna võtab tribüün küll ruumi vähe, kuid välja müüdnud kontsertidel on iga meeter põrandapinda arvel ning priiskamist ei tohi olla.

Joonis 1. Von Krahlis saal enne renoveerimist, festivali asetuses vaatega publiku suunale.
(Autor: Telliskivi Loomelinnak)

Oluline on ka märkida, et saal nimetati ümber hiljuti ning kandis varasemalt nime Vabalava. Nimevahetuse ajal uuendati ka saali tehnilisi võimalusi ning tõsteti valgussildasid

kõrgemale. Oma mõõtmetelt on tegemist ühe parima kontsert- ning etenduspaigaga Eestis ning mobiilne tribüün ning mugav valgustite paigaldamine otse töösildadelt teeb sellest ühe korraldajate ning tehnikute meelispaiga sündmuste läbi viimiseks, valgustajana on ka märkimist väärt see, et saalis on võimalik saavutada täielik pimedus. Täiesti pimedas saalis, kus kõikide valgusallikate üle on kontroll valgustajal loob ideaalilähedased tingimused valguskujunduste loomiseks.

Esmase kohtumise järel produktsioonijuhiga täheldasin märkmikusse ülesse järgnevad punktid, mis on otseses seoses lava- ja valguskujunduse loomisega:

- Lava asub saali kohvikupoelses seinas
- Lava põranda suurus on 10m x 10m, millest 4.5m on musta horisondi taga
- Kasutatav esinemispind on 10m x 5.5m
- Talade kõrgus põrandast 5.2m, lava pinnast 4.2m
- Riputuspunktide vahe on 6m, üks riputusliin hakkab asuma 5,5m kaugusel lava esiservast sügavusse ning teine 0,5m lava esiservast eespool
- Musta horisondi tagant peab mahtuma sõitma ratastel poodiumitega, mõõdus 2m x 2m
- Lava ja saali tagaseina vahele peab jääma evakuatsioonitee minimaalselt 80cm

Lisaks nendele punktidele oli ka produktsioonipooleks sisendiks võimalusel mitte led-ekraani kasutada. Eelarvest lähtuvalt on suure tõenäosusega tegu hea otsusega, sest ekraani kaasamine tõstab drastiliselt kujunduse maksumust. Oluline on ka arvestada sellega, et laval esinevad väga erinevad artistid ning kujundus peaks neid toetama žanriüleselt. Olemas peaksid olema vahendid selleks, et toetada artisti vilgutamise ja tempokusega, kuid vajadusel ka üksikute lampidega hubast meeleolu luues.

2.2 Valguskujunduse planeerimine

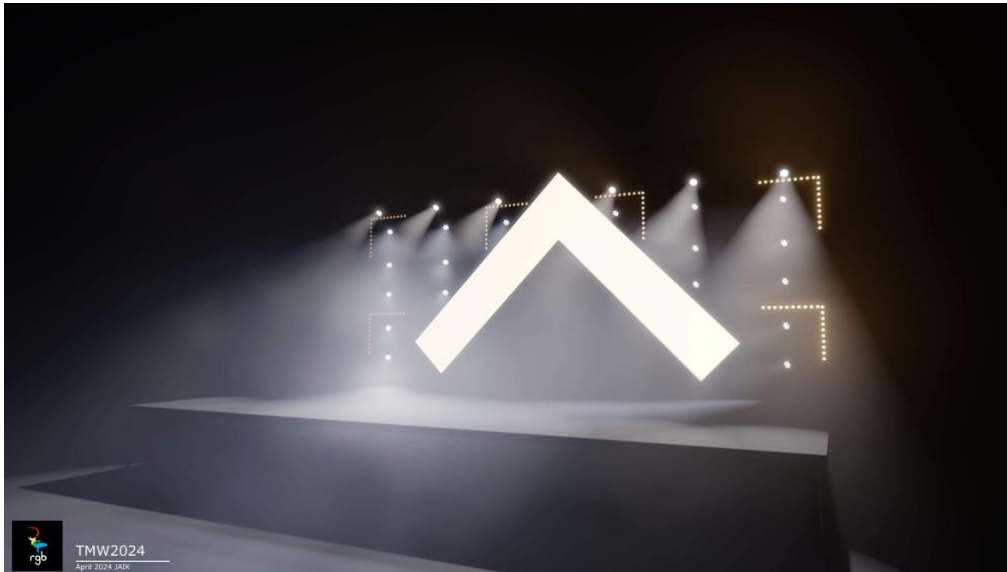
Kujunduse loomist alustan 3D tarkvaras Capture. Tarkvara on loodud just valguskujundajatele ning koondab endasse kujundus-, dokumentatsiooni- ning visualiseerimistarkvara. Programmis on võimalik luua lavakujundus ning seejärel sellele luua realistlikud 3D visualiseeringud ning joonised, mille abil kujundus reaalses ruumis valmis ehitada. Lihtsalt õpitava programmina on Capture'ist saanud üks olulisemaid valguskujundaja tööriistu. (Capture, 2024) Programmi praktilisus seisneb selles, et kõik katsetused on võimalik ära teha programmis ning füüsilises ruumis kujundust ehitades ei pea katsetamisele aega kulutama. Samuti saan ka mina oma mõtteid visandades katsetada erinevate seadmete ning paigutustega ilma, et peaksin midagi realselt ehitama. Sellega kaasneb ka mitmeid erinevaid tegureid, millega peab arvestama. Esiteks ei suuda programm arvestada gravitatsiooniga ning sellele peab kujundust luues teadlikult enda tähelepanu juhtima. Üpriski sage on see, et arvutis on lambid trussidele ilusti sirgelt ritta seatud ning päriselt selgub see, et nii palju seadmeid kui planeeritud trussile ei mahu ning üha enam raskust lisades tekivad ka läbipainumised ning kaldumised. Eriti keeruliseks teeb jõudude arvestamise trusside nurga alla riputamise. Igale kinnituspunktile hakkavad jõud mõjuma erinevates suundades ning seeläbi on keeruline saavutada sümmeetriat ning stabiilsust.

Kujundust luues mõtlen palju sellele, kuidas lava jäädvustades piltidele ning fotole jääb. Üks perspektiiv on keskelt valguspuldist terviku nägemine ning sageli on head kujundused fokuseeritud ainult keskperspektiivile ning kõrvale jääb see, et keskelt näevad lava väga vähesed inimesed. Üritan alati mõelda sellele, kuidas näeb lava välja esireast ning vaadelduna sedasi, et artisti taustale jäävad hoopis küljed, mitte lava tagasein. Capture annab selleks head võimalused ning kaamerat saab seal asetada igasse ruumi punkti ning iga nurga alla. Hea oleks saavutada selline kujundus, kus iga nurga alt pildistatuna paistaks artist taga lambid. Minu jaoks on oluline valguskujundust välja mõeldes arvestada sellega, kuidas see piltidele jäädvustatuna jääb, ühest küljest on see praktiline juba seetõttu, et head fotod on nii minu kui ka festivali visiitkaart ning praktika on näidanud, et kui valgus on kaamerale hea, siis on ta ka üldiselt silmale hea.

Kuigi festivalipoolne sisend oli mitte led-ekraane kasutada, tekkis mul idee, kuidas ekraani pigem kujunduselemendina tööle panna ning samas sobitada see kõikide lava parameetritega kooskõlasse. Minu jaoks muutub ekraan eriti huvitavaks siis, kui ta ei ole enam oma harjumuspärane riskülik, vaid on kujunduselement ning meeldejääv lava osa. Esmase mõttena paelub mind ekraani asetamine kolmnurga kujuliselt tahaseina ning lampide

paigutamine selle ümber, sedasi oleks terve tagasein kaetud ning võimalikult palju mustast taustast oleks kaetud lampidega. (vt joonis 2). Lisaks sellele dubleeriksid kolmnurgakujuliselt asetatud blinderid peamist ekraanimotiivi ning oleksid seeläbi kujundusega kooskõlas, sellise ekraanipaigutusega jääb ka poodiumitega laval liikumiseks piisavalt ruumi ning ekraani alt on võimalik 2m x 2m poodiumiga läbi sõita

Joonis 2. Esmane lavakujunduse idee Capture tarkvaras. (Foto: Mihkel Viinalass)

Esmasele kujundusele sain oodatud tagasiside, et festivali soov on sel aastal led-ekraani mitte kasutada. Seetõttu sai selle idee maha kanda ning hakata tegelema uue lahenduse välja mõtlemisega. Eesmärgiks võiks olla endiselt saavutada meeldejääv kujundus, mis meenub inimestele pilte ja videoid vaadates, katsetan erinevaid lampide asetusi Capture'is ning jõuan järgmise kavandini. Lähtusin seekord vastukaaluks ümaratest vormidest ning lava terviku kujunduses moodustavad kolm ringtrussi, millele on lambid kinnitatud. (vt joonis 3). Kuigi tegemist on üpriski erilise lahendusega ei leia ma seda vaadates soovitud kooskõlasid ja sobivust, seadmeid on palju ning nad on ka loogiliselt paigutatud, kuid siiski jääb üldpildist kohati kummaline ning suvaline mulje. Üheks põhjuseks on ka kindlasti see, et me elame kandilises maailmas ning ümarad vormid laval ei mõju alati soovitud ning lisaks on ka ehitades keerulisem ringjoonele asju sümmeetriliselt paigutada.

Joonis 3. Lavakujunduse kavand ringtrussidega Capture tarkvaras. (Foto: Mihkel Viinalass)

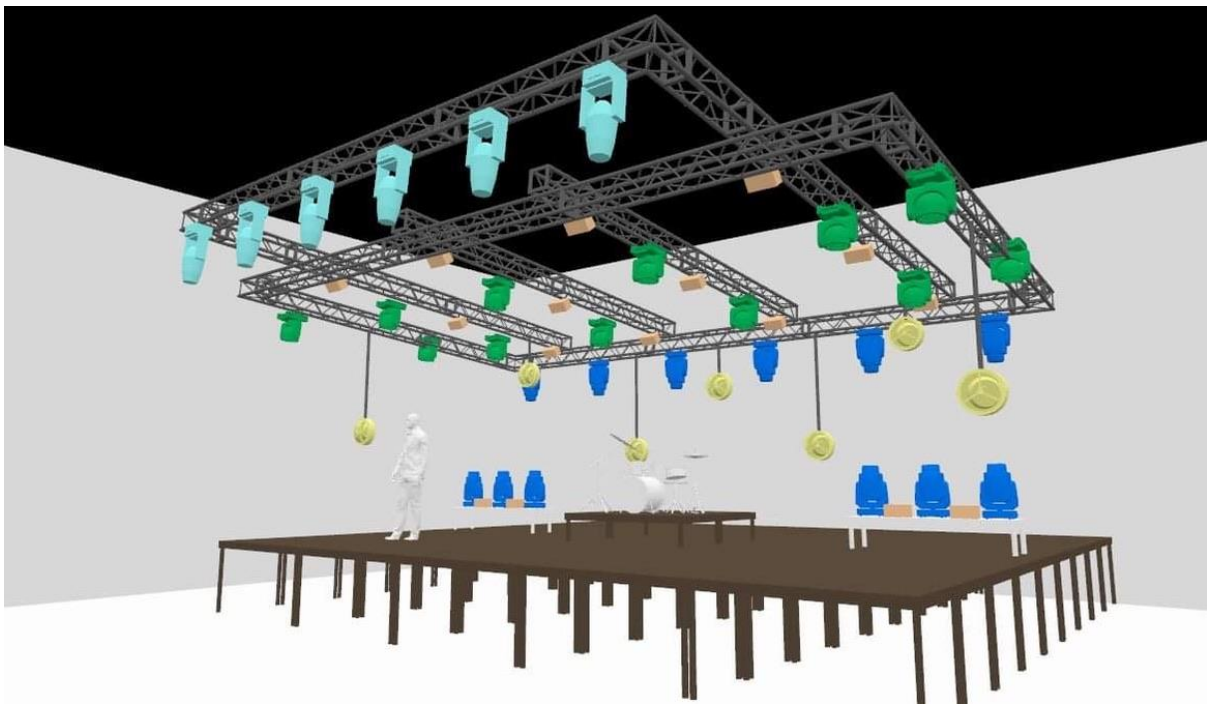
Loobun sellest ideest juba enne selle korraldajale saatmist ning pöördun tagasi traditsioonilisema lavakujunduse poole. Erilahendused on alati huvitavad, kuid nende puhul tuleb pidada meeles ka seda, et nende ehitamisele läheb kordades rohkem aega, kui näiteks sirgete trussiliinidega klassikalisele *spot-wash* asetusele. Sellises olukorras võib olla sage juhtuma see, et lambid on küll suurepäraselt paigutatud, kuid aega nende kvaliteetseks programmeerimiseks ei jagu (Lusmägi, 2023). Festivalidel on ka sage juhus see, et artistidel on kaasas enda tehnikud ning erilahendused ei ole kindlasti bändivalgustajate lemmikud. Sellest võib kujunduste tegemisel järeldada seda, et endale kujundades võib lasta loovusel lennata ning teistele kujundades peab jääma praktiliseks ning valikuda läbi analüüsima. Külalisvalgustajal on seadmete programmeerimiseks aega ainult bändi heliproovi jagu ning selle ajaga on keeruline nurga alla paigutatud või segi-läbi kasutatavatest erinevatest seadmetest midagi kvaliteetset välja programmeerida. Festivalipoolse valguskujundajana peaksin tegema endast kõik, et külalisvalgustajatel oleks kiire ja mugav enda *show* festivali kujundusega klappima panna.

Festivalile eelnevalt on teada, et kahel bändil on enda valgustaja ning peale konkreetse valguspuldi vajaduse neil erisoove *rideris* välja toodud ei ole. Aeg-ajalt kohtab *ridereid*, kus lisaks helitehnilisele ning lavatagustele vajadustele on välja toodud ka valgustehnikale seatud kriteeriumid. Eesti artistidega selliseid *ridereid* liiga tihti ei kaasne,

kuid mõned artistid, kelle *rideris* on väga konkreetselt määratletud lampide paigutus ning kogus on: NOËP, Trad.Attack! ning 2 Quick Start.

Järgmise kavandini jõudes on kujundusest eemaldatud kõik äärmuslikud ideed ning kujundus on liikunud klassikalise sirgete liinidega *spot-wash* asetuseeni (vt joonis 4). Kuna saalis on riputamispunktid ainult kindlates kohtades, otsustan teha esinemispinna suuruse, 10m x 6m trussiruudu, millele on asetatud toetuma omakorda pikki lava 6m pikkused trussid. See võimaldab täita lampidega kogu artisti peakohal asuva ala, samuti tekib seeläbi võimalus ka kahe trussiliini pikendamiseks ning risti-lava ühendamiseks, sinna külge planeerin paigaldada eestvalguseks vajalikud seadmed. Sel juhul oleks seadmete kaugus lava esiservast 2m ning kõrgust lavast 4m. See ei võimalda küll saavutada ideaalset eestvalguse nurka, kuid terava nurga tõttu on võimalik jätta lava tagaseinas asuv must kangas pimedasse. Ilma sellist lahendust kasutama asetseksid eestvalgus lambid lavast 12m kaugusel, sest seal asub järgnev riputusvõimalus.

Joonis 4. Lavakujunduse kavand trussiraamiga Capture tarkvaras. (Foto: Mihkel Viinalass)

Seadmete valikus lähtun nendest lampidest, mida olen ise kasutanud ning, millega on hea tööd teha. Kontserte kujundades peaks ka mõtlema sellele, et üks lamp peaks suutma multifunktsionaalselt teha võimalikult palju erinevaid tegevusi. Seadmete paigutamisel üritan mõelda sellele, et lampidega saaks näidata lavale ning artistile niimoodi, et need ei paistaks

ühelegi publikuliikmele silma. Samas ei taha ma lampe tõsta ka nii kõrgele, et need oleksid inimeste vaateväljast kõrgemal. *Spot*-tüüpi valgustitena kasutan Robe Megapointe-sid, seadme näol on tegemist väga tugeva valguskiire ning mitmete dünaamiliste mustri-efektidega lambiga, millel on lisaks ka täpne dimmer ning suurepärase värvisegamis-süsteem. Viimastel aastatel on sellest lambist saanud üks valdkonna standardeid ning nende kvaliteet on hinnatud laialdaselt üle kogu maailma (Robe, 2024). Kokku on lavale paigutatud kuus *spoti* kontrasse trussile ning kuus *spoti* kontrasse põrandale. *Wash*-tüüpi valgustitena kasutan Clay Paky K15-sid. Tegemist on suure ja võimsa suumitava *wash*-ga, millel on lisaks ka keerlev lääts, mis tekitab tossu sees lehviku-efekti. Seadmed on paigutatud lava kohal asuvatele trussiliinidele kogu lava laiuses ning mõlemas lava servas asuvad kaks seadet, mida saab hästi kasutada ka läbiva valgusena. *Wash*-ide vahel asuvad *blinderid* Acme Eyeflash 2 RGB. Kui traditsiooniliselt on *blinderid* sooja tooniga, siis nende konkreetse seadmete värvi on võimalik muuta vastavalt vajadusele. Kontras allaripuvatel postidel paiknevad Robe Patt-id. Oma loomult on samuti tegu *blinderiga*, kuid samas kannab ta ka olulist rolli dekoratiivse elemendiga. Suur hõbedane metall-korpus, mille sees on halogeen pirn. Halogeeniga on võimalik lavale tekitada soe ja naturaalne kuma, mida led-valgustitega on väga keeruline saavutada. Lisaks täidavad seadmed tausta ning varjavad külgedel ning tagaseinas asuvat musta. Eestvalgusena on kasutusel liikuv-profiilid Acme Aeco 5. Kitsastes oludes on hea kasutada eestvalguseks nugadega lampe, sest seeläbi on võimalik soovimatu valgusreostus seintelt nugadega ära lõigata. Antud seadmed on ka esirinnas oma loomuliku valge tooni poolest, mis inimeste valgustamisel on kõige olulisem aspekt. Tossu- ning atmosfäärimasinatena on kasutusel kaks seadet, MDG Atme ning Tour Hazer 2. Nendest esimene toodab peaaegu silmale nähtamatut tossu, mis püsib ruumis pikalt ning aitab valgusel ja kiirtel hästi välja tulla ning teine masin on kasutusel selleks, et vajadusel saaksin täita lava kiiresti visuaalse tossuga ning seeläbi anda edasi rokk-kontserdilikku õhustikku. Lisaks laval paiknevatele seadmetele paigutan saali töösildadele laia valguskiirega Elumen8 TriPixel Battenid üld- ning publikuvalguseks.

Valguspuldina kasutan GrandMA3 Compact XT-d, kuigi on olemas mitmeid erinevaid valguspulte, ning nende tööomadused on üpriski sarnased, siis mitme-päevase festivali kontekstis on valguspult, millel on üle viiekümne salvestatava nupu ning 15 heebliit kõige parem valik. Lõpuks taandub puldieelistus puhtalt valguskujundaja isiklikele eelistustele, kontserdi saab tehtud minimaalselt umbes kolme nupuga, kuid mitu päeva järjest samas kohas valgustades on hea, kui erinevaid valguspilte saab salvestada palju, see

võimaldab pakkuda erinevatel kontsertidel kiiret reageerimist ning valmisolekut vastavalt muusikale ka valgusega rütmis püsida.

Kaks nädalat enne festivali selgus tõsiasi, et kogu lava valguslahendus, peale mitmeid kärpeid, on korraldaja jaoks ikka liiga kallis. Korraldajapoolne pakkumine olukorra lahendamiseks oli odavama tehnikapartneri otsimine. Minu, kui kujundaja jaoks, tähendas see kõikide seadmete asendamist ning uute jooniste tegemist. Uueks tehnikapartneriks sai Strikken OÜ ning asendamine toimus nende ette saadetud seadmete listi alusel. Robe Megapointed jäid samaks, Clay Paky K15 *washid* ning Acme Aeco 5-d asendasin Robe LedBeam 350-ga, Acme Eyeflash 2-d ning Robe Patt-d Litecraft SunX 10-ga. Uued seadmed on küll erinevad, kuid lava üldilmet (vt joonis 5 ja 6) nad väga palju ei muuda.

Joonis 5. Lavakujunduse kavand uue tehnikapartneri seadmetega Capture tarkvaras. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 6. Lavakujunduse kavandi visualisatsioon uue tehnikapartneri seadmetega Capture tarkvaras. (Foto: Mihkel Viinalass)

Nädal aega enne festivali saabus ka viimaks korraldajapoolne kinnitus, et kõik plaanid on kooskõlas eelarvega ning saan lõpuks saata välja ka plaanid ning joonised külalisvalgustajatele ning kujundust ehitavale firmale. Joonised vormistan ühe suure PDFfailina (vt lisa 1) ning sealt on leitav kogu info seadmete ning nende paiknemise kohta. Failis on erinevad vaated lavale ning mudelid 3D ruumist. Seekordselt TMW-l on mul privileeg olla ainult kujundaja rollis ning mitte tegeleda ehitusega, varasemast kogemusest tunnen, et kunstiline tervik hakkab füüsilise töö rohkuse tõttu sageli kannatama, puldi taha jõudes on tihti selja taga juba pikk tööpäev ning selleks, et ka pulditöö oleks piisaval tasemel on vaja energiat ning selget silma.

2.3 Dramaturgilisele tervikule mõtlemine kontsertvalguses.

Visuaalsele poolele lisaks on mulle oluline mõelda ka kujundusele, kui sisu toetavale ja kandvale elemendile. Sarnaselt teatrile on kontsertidel olulisel kohal dramaturgiline tervik. *Showcase* festivali puhul üritab artist vähese ajaga endast hea mulje jätta ning seeläbi on lugude järjestatus tavapärasemast täpsem ja läbimõeldum. Kujunduse algpunktiks peaks olema artist ning jutustatav lugu ning alles seejärel visuaalne külg, erinevad juhud kui visuaalse elamuse pakkumine on kontserdi peamine eesmärk (Moody, 1998). Teatrikujunduse peamiseks eesmärgiks on loo jutustamine ning tähelepanu visuaalne

juhtimine, kontsertvalgus omab vastukaaluks lisaks sisulisele väärtusele ka efektiivsust. Kontsert peaks suutma tekitada publikus kogukehalist kogemust, mis hõlmaks kõiki meeli ning tundmusi. Kvaliteetse teatrikujunduse loomiseks on vaja palju vähesemaid ressursse kui kontsertvalguses. (Viinalass, 2024) Aeg on üks peamisi faktoreid, mis on põhjustanud koolkondade tekkimise ning nende omavahelise vastasseisu. Teatrivalgustajad materdavad kontsertvalgustajaid ning vastupidi. Levib arusaam, et kontsertvalgus on lihtsalt suvaline vilgutamine ning isiklikult tahaksin teadlikult tegeleda sellega, et ka kontsertvalgus saaks olla mõtestatud ning teadlik valik. Erinevus dramaturgilises tervikus seisneb ka selles, et kontsertvalgustaja on sageli loomeprotsessis üksinda ning vastutab kogu lavakujunduse ja lampide paigutuse eest ise. Samuti on valguskujundaja peale lavakujunduse loomist ametis ka kontserdi ajal valguskujunduse loojana. Ajast ning eelarvest tingituna ei ole ka sageli võimalik teha piisavalt proove ning kokkumängu harjutada. (Moody, 2010)

Kontsertvalgus sünnib sageli kohapeal ning on otse sisse mängitud, see teeb ka valgustajast väärtusliku ansambli liikme, kes mängib oma instrumendina valguspulti. (Viinalass, 2024) Kõike saab ette programmeerida ja ajada väga täpseks, kuid nii nagu on laval päris inimesed on ka valguspuldil inimene, kes teeb valikuid juhitudes enda kunstilisest tajust ning alateadlikest mõtetest. Kuigi teatrivalgustajatel on aega rohkem, et jõuda lavapilti sobivate valikuteni, siis ei ole olemas toimivat retsepti selleks, et saada edukaks valguskujundajaks.

Mõlemad valdkonnad vajavad veidi erinevat, kuid samas tundlikku lähenemist ning üldpildi mõistmist. Fookus ning vahendid on erinevad, kuid eesmärk on sama. Teatrivalgustajatel on kontserdist palju õppida ning ka vastupidi. Peamine faktor, mida kiputakse kontserdil unustama on see, et artist on kõige kese ning publikul ei ole väga vahet, mida lambid laes teevad. Keeruline on valgustajana end tagasi hoida ning tabada need hetked, millal ei ole vaja lampi süüdata. (Ibid.) Alustada võiks sellest, et omandada valgusele praktiline eesmärk ning alles seejärel hakata sellega pakkuma visuaalset vaatamängu ning efekte. Vilgutamine ning pimestamine saavad olla õigel ajal põhjendatud, kuid alati on võimalus leida teistsuguseid elemente rõhkude välja toomiseks. Igasse laulu on peidetud sõnum ja lugu, mida artist soovib publikuga jagada ning ainuüksi ansambli liikmete valgustamise ning mitte-valgustamisega on võimalik võimendada lugu ning sõnumit. Isegi, kui artist seda otse välja ei ütle, mahub ühe kolmeminutilise poplaulu sisse hästi jälgitav narratiiv. (Auslander, 2021) Valgustajana on hea mõista tervikut ning näiteks ainuüksi pealkirjast välja lugeda see, milline võiks olla laulu sõnum. Lähenedes muusikale teatraalselt, avaneb huvitav maailm ning see aitab mul, kui valguskujundajal, jõuda hoopis teistsuguse

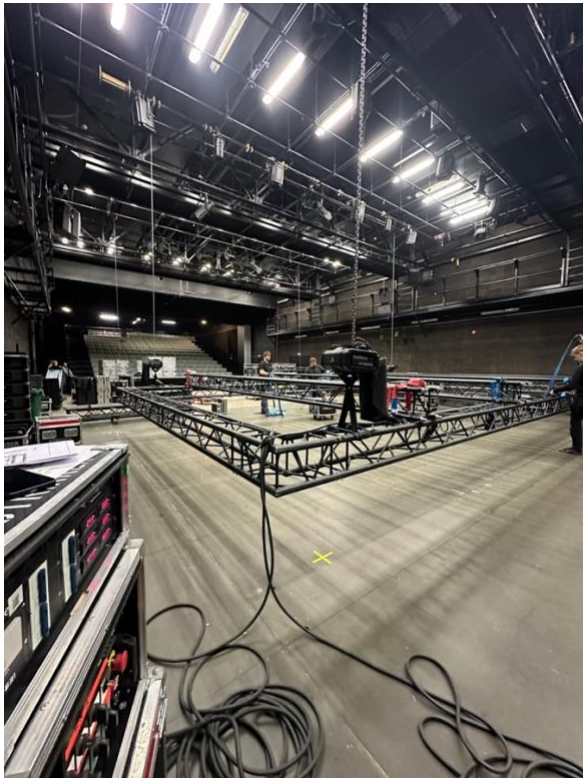
tulemuseni. Selliste vaheülesannete andmine saab olla valguskujundajale väga värskendav ning seeläbi on võimalik jõuda veelgi paremate kujundusteni.

2.4 Lava- ning valguskujunduse ehitamine

Mõned päevad enne festivali ning lavaehituse algust selgus tõsiasi, et lava asukoht ruumis muutub ning liigub traditsioonilisele poolele. Õnneks on tegemist pigem positiivse muudatusega ning see muudab riputusprotsessi kordades kiiremaks ning mugavamaks. Kuna bändidele on joonised välja saadetud, siis ühtegi joonise muudatust ei saa enam teha ning kogu kujundus ning riputusplaan peab jääma samaks. Kui oleksin planeerimist alustanud teadmisega, et lava on nii-öelda saali õiges küljes, oleks olnud ka kujundus parema riputusvõimaluse tõttu hoopis teistsugune. Lava- ning valguskujunduse ehitamine (vt joonis 7) oli planeeritud festivali algusele eelnevale õhtule ning ehitus algab trussiraami paigalduse ning lava põrandale märkimisega. Mõõdan tagaseinast evakuatsiooniteeks ühe meetri ning sellest algab kümnemeetri sügavune lavapind. Selliste mõõtudega satuvad riputuspunktid täpselt käiguteede taha, mis on antud hetkel kõige parem lahendus, sest nii mahub nurga all asetsev trussiraam käiguteede vahele. Riputuskohad asuvad pikki saali ning 4.5m vahedega ning talade kandevõime on 2 tonni tala kohta. Hetkel on terve raami kogukaal umbes 650kg ning riputus on läbi arvutatud ning turvaline. Riputuse ehk *rigginguga* aitab mind *rigger* Taisto Raamat. Tema valmistab ette kinnitused ning kinnitab need tala külge vastavalt minu märgitud punktide asukohtadele.

Kokku on ehitamas lisaks minule kuus inimest ning kogu ehitus sujub kiirelt ning probleemideta. Hea eeltöö ning joonised on sellise tööprotsessi eelduseks. Kogu ehitus kulgeb minu juhendamisel ning sellises projektijuhi rollis olemine tundub ka edasisteks sündmusteks põnev väljakutse.

Joonis 7. Valgus- ning lavaehitus (Foto: Mihkel Viinalass)

Ehitusele kulub 5 tundi ning selle ajaga saab paigaldatud kogu valgustehnika ning lava. Jooksvalt töö käigus said kõik asjad testitud ning ühtegi suuremat probleemi ei tekkinud. Õnneks oli võimalik seadmete paigaldus sooritada ainult ühe muudatusega, riputamise hõlbustamiseks oli vaja teha kompromiss eestvalguse asukohaga. Olin planeerinud eestvalguse lavast 3m kaugusele, kuid riputasime selle hoopis 6m kaugusele. Nurk muutus sellega palju laugemaks ning tagalava valgustades tabas valguslaik nüüd ka tagaseina, kuigi riputamist muutis see kergemaks, oli tulem halb. Tagantjärele analüüsid ei oleks tohtinud selles osas kompromissi teha. Oskus mõista, mille osas tohib kompromissi teha ja mille osas mitte on oskus, mida pean endas veel palju arendama. Ehituse lõpuks saan ka puldis kõik asjad tööle ning esimese ehituspäeva sai sellega lugeda lõppenuks. Programmeerimise jätan teiseks päevaks ning teen seda puhanuna ja *soundcheckidega* paralleelselt (vt joonis 8).

Joonis 8. Valguse programmeerimine *soundcheckis* (Foto: Mihkel Viinalass)

2.5 Valguskujunduse loomine kontserdi ajal

Valguspuldi ettevalmistamine teatriks ning kontserdiks erineb üpris palju. Kui teatris luuaks kindel pildirada, mis õigel hetkel maha mängitakse, siis kontsertvalgustaja puldifail koosneb paljudest valguspiltidest, mille omavahelisel kombineerimisel jõutaksegi dünaamilise kontservalguseni. Nende piltide valimine põhineb paljuski intuiivsetel valikutel ning muusika lugemisel ja mõistmisel. Kontsertvalgus on kordumatu ja õrn kunst, kus oma kunsti nautimine on välistatud, iga uue taktiga algab uus rida ning kiire reageerimine on kõige alus (Moody, 2010). Kontserti valgustades pean oluliseks seda, et toetada artisti ja

muusikat valgusega, mitte üksnes valgustitega soleerida. Kuigi igas kontserdis on ka ruumi valgusega soleerimiseks, ei tohi see olla *showcase* festivalidel ülekaalus.

Kontserte valgustades mõtlen tihti kontserdile kui teatrietendusele ning üritan valgustada teatraalselt ning artisti toetavalt. Hea eestvalgus ning sellega erinevate kihtide loomine tekitab minu arvates kontserdist hoopis huvitavama elamuse. Kontsertvalgust on jäänud varjutama foon, mis annaks justkui mõista, et tegemist on suvalise lampide vilgutamisega, millel puudub igasugune kunstiline kontseptsioon. Paljuski levib selline arvamus teatrivalgustajate seas ning üheks kuulujutu tekke põhjuseks võib lugeda seda, et on koondunud täiesti erinevatesse koolkondadesse ning juhitudakse erinevatest eesmärkidest. Oluline on mõista ka seda, et kontsertvalguse loomisel on ettevalmistusaeg reeglina palju lühem, kui teatrivalguse loomisel.

Kuigi teoorias on valdkondade vahelised erisused mõistetavad, ei ole olemas ühest valemist selleks, et ühes või teises valdkonnas läbi lüüa. Nii kontserdis kui teatris on vaja pühenenud ning tundlikku lähenemist. Fookus ning vahendid erinevad küll veidi, kuid eesmärk on sama. Kontsertvalgustajad saavad palju õppida teatrist ning ka vastupidi. Kõige olulisem on mees pidada seda, et artist on kujunduste kese ning see, mida teevad lambid ei ole tähtsuse skaalal artistiga võrreldav. Sarnaselt teatrile, peitub igas laulus ning kontserdis sõnum, mida artist tahab publikule edastada (Auslander, 2021). Tunnen, et isiklikult on minu jaoks kontsertvalgustamine paeluvam just selle vaheldusrikkuse ning ootamatuse poolest. Teatris kujundusi taas esitades on ootamatused üpris ebatavaline nähtus ning kõik kulgeb sarnase rutiini alusel.

Festivalil järjestikku mitmetele bändidele kujunduse loomine on põnev väljakutse, mille eesmärgiks võiks olla võimalikult lühikese ajaga eriilmeliste ning huvitavate valguskujunduste loomine. Selle eelduseks on põhjalik eeltöö ning muusikas orienteerumine. Varasema kogemuse põhjal saan öelda, et kõige enam aitab bändi ning lugude teadmine, see annab valgustajale võimaluse oma valikuid ette planeerida ning õigel ajal valguspilte kasutada. Kuigi muusika järgib oma ülesehituselt reeglina alati sarnast struktuuri on lisateadmine soolode või kulminatsioonide kohta alati teretulnud. Seega, kui bänd saab jagada lugude järjestust ka valgustajaga annab see võimaluse juba laulu nimest lähtuma hakata. Lugu mitte teades aitab pealkiri laulu kohta edasi anda esmase mõtte ning sellest lähtuvalt on võimalik valida sobiv koloriit seda illustreerimaks.

Tallinn Music Weekil esinevate artistide loominguga tutvusin varasemalt kuulates nende muusikat juba enne festivali algust, see aitab veidi mõista žanreid ning emotsiooni,

mida artist soovib edasi anda. Oluline on olla ka tähelepanelik *soundcheckis*, kus saab täpselt ära suunata eestvalguse ning näha ja kuulda, kuidas artist laval kõlab.

Loon valguskujunduse tavaliselt igale laulule eraldi, sest iga lugu jutustab mingi erineva narratiivi, mida jälgida. Üpriski palju saab tonaalsuse valikul lähtuda loo pealkirjast, näiteks on armastuslaulud üldiselt punased ja roosad ning ööst või vihmast rääkivad lood sinised. Kasutatavate värvide valikul on oluline arvestada nendega kaasnevat mõju publikule ning etenduse emotsionaalset tähendust. Kuigi lavapildid ei pruugi olla publikule üheselt arusaadavad on siiski oluline mõista värvidega kaasnevaid semiootilisi tähendusi (Palmer, 2013). Värvile järgnevalt saab igast laulust lugeda välja informatsiooni valguse intensiivsuse kohta, laulu energia ning ruumi õhustik panevad selle tavaliselt paika ning kujundajana on vaja leida hetked, millal valgus peaks lavalt välja poole ulatuma ning olema intensiivne. Kui enamuses on fookus laval ning valgus ei paista publikusse, siis rõhkude edasi andmiseks on publiku valgustamine väga hea võte. Hea on selleks kasutada *blindereid* või valget värvi. Kui laval on trummid, siis määravad ka need valguse dünaamika. Vilkumiste ning rõhkude osas saan väga paljuski informatsiooni trummidelt ning kui trummid ei mängi sobivad ka staatilised valguspildid paremini. Tähtis on olla kiire nuppude vajutamisel ning uute valguspiltide lavale paigutamisega, keeruline on öelda, mille põhjal nende valikute tegemine käib ning sageli sünnivad need valikud väga paljuski alateadlikult. Oma rolli selles mängib kogemus ning oskus ruumi lugeda.

3. Eneseanalüüs

Tunnen oma töös, et tahaksin pühenduda rohkem, kui ma seda hetkel teen. Antud protsess tõstatab selle probleemi minu jaoks järjekordselt ning tahaksin tulevikus teha teadlikult tööd selle nimel, et töösse sajab protsendiliselt pühendumine oleks saavutatud. Olles tööga hõivatud ning tehes mitmeid projekte korraga on lihtne end ära kaotada ning süvenemine ning põhjalikkus on kiired kaduma, olen sisimas perfektsionist ning kindlasti ei taha, et poolikult tegemine oleks minu tunnusmärk. Antud protsessis tundsin sageli seda, et ma ei ole asjaga nii seotud, kui oleksin seda soovinud. Tunnen, et selles valdkonnas läbi löömiseks on oluline olla väga töökas ning teha ära nii palju üritusi, kui vähegi võimalik. Sellele mõeldes on väga kahju, et kvantiteet on olulisem kui kvaliteet. Loodan väga, et see on ajaga kaduv normaalsus, et ületöötamine ning rööprähklemine on standard, kuigi olen ise samuti sattunud ületöötamise keerisesse, proovin järjest rohkem teadlikult suunata end kvaliteedile mitte kvantiteedile.

Tallinn Music Week on oma programmiga ning artistide rohkusega üks olulisemaid festivale Eestis ning tegelikkuses oli mul suur aukartus seda projekti sooritades, eriti teades, et eelarvelised vahendid olid sel aastal kordades väiksemad kui varasemalt ning tahtsin kogu asja sooritada väga kõrgel tasemel. Ka oma varsemaid kujundusi luues olen tabanud end mõtlemast sarnastele detailidele ning tean juba elemente, mis töötavad ning mida tahan oma kujundustes läbivalt kasutada. Mulle meeldib visualiseerida valgust ja lava nii nagu kaamera seda näeks, kaamerale valgustamine on kordades raskem, kui silmale valgustamine, seega teadlikult sellega töötades on võimalik jõuda heade kujunduste ning visuaalsete elamusteni. Ideena kõlab see väga hästi, kuid sellega kaasneb ka palju ülemõtlemist ning seda, et eelarve ei võimalda sageli piisavalt lampe paigalda. See viib selleni, et pean endas arendama veel väga palju kompromisside tegemise oskust. Kindlasti tuleb see kogemusega, kuid hetkel tunnen, et olen teiste heaolu nimel väga kergelt loobuma ka asjadest, mis mulle on selle töö juures olulised. Tunnen, et kuigi mul ei ole veel piisavalt kogemust, et konkureerida vanade tegijatega, suudan selle kompenseerida noorusliku uudishimu ning pühendumisega. usun sellesse, et suudan hoida nooruslikku uudishimu endas seda tööd tehes veel pikalt.

Selle tööga kaasneb väga huvitav fenomen, mida võib kutsuda näiteks keikamaagiaks. See on huvitav tunne, mida ilmselt ei saa seletada inimesele, kes seda ise ei ole kogenud. Peamiselt seisneb valguskujundaja töö selles, et pool aastat kulub suure ürituse planeerimiseks ning kokkupanemiseks. kui projekt on suur, siis tegeletakse sellega kodus, olenemata nädalapäevast ning kellaajast. Töömaht, mis mõne projekti jaoks kulub on hoomamatult suur ning ei ole töö nauditava osaga absoluutselt tasakaalus. Sageli ongi nii, et

planeerimisele ning ehitusele kulub sadu tunde ning kontsert kestab seejuures ainult paar tundi. Selline ajaline konflikt ongi vist see, mis selle töö juures mind kõige enam paelub ja selle juurde tõmbab. Ei ole vahet kaua võtab aega ehitus ning eeltöö, kui lõpuks tuled põlevad ja sa oled oma valguspuldiga kogu selle melu keskel ning tunnetad nii muusikat kui ka publikut, siis see on üks pööraselt hea ja joovastav tunne. Sellise sümbioosi tekitamine, kus muusika ning visuaalne pool on oma vahel õiges tasakaalus ning kogukehaliselt tajutav kontsertelamus võiks olla eesmärk, mida elus-muusika puhul tahan saavutada.

Kuigi olen oma töö suhtes sageli kriitiline, suutsin antud projekti puhul olla tööga väga rahul. Suutsin teha ära kvaliteetse eeltöö selleks, et ehitus oleks sujuv ning artistide valgustamisele sain samuti palju head tagasisidet. Festival oli kahepäevane ning pikad päevad andsid mulle aega selleks, et valguspilte lihvida ning paremaks muuta. Teise päeva õhtuks tundsin, et olen jõudnud nii kaugemale, et olen ise ka võimeline juba kontserte nautima ning tundsin end puldi taga hästi. Sellise tunde tekkimise jaoks ongi vaja seda, et tekiks mugavus ning vabadus puldi taga toimetada. Selleks, et teekond rahuloluni oleks kiirem on vaja kogemust ning seda, et õigete valikuteni jõudmiseks ei kuluks liigset aega katsetamisele.

Õppisin töö käigus palju valgustamise kohta ning samuti ka palju iseenda kohta. Iga sellise projektiga on võimalik saada teada midagi uut ning areneda veelgi. Oma seminaritöös „Dramaturgiline mõtlemine, kui valguskujunduste loomise alus“ käsitlesin valguskujunduste loomist läbi dramaturgiliste aluste ning selline mõtteviis on aidanud mul valgust teistmoodi lahti mõtestada. Suutsin käesolevas protsessis areneda palju nii erialaselt kui ka inimesena.

Kokkuvõte

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli anda ülevaade Tallinn Music Week Von Krahlilava valguskujunduse loomisest. Selgitada loomeprotsessi, analüüsida erinevaid takistusi ning olukordi lahti mõtestada toimunud protsessid.

Töö on jaotatud kolmeks peatükiks, esimeses andsin lühiülevaate festivalist ning loetlesin artistid, kes esinesid kahel õhtul laval. Teises peatükis andsin ülevaate sellest, milline oli festivaliga seondunud eeltöö ning millistest printsiipidest lähtusin kujunduse loomisel. Tutvustasin ka enda mõttekäiku seoses valguskujunduste loomise ning tõin välja peamised aspektid, mida kujundusi luues arvestan. Lisaks tõin välja, kuidas on võimalik dramaturgilist mõtlemist rakendada valguskujunduste loomiseks. Kolmandas peatükis analüüsin toimunud protsessi ning rakendasin seda eneseanalüüsis, kus proovin leida vastuseid töö käigus tekkinud küsimustele ning pakkuda välja lahendusi edasiseks eluks ning tööks valguskujundajana.

Lisadest on leitav PDF-joonis, mille saatsin välja artistidele ning festivalile. Joonis sisaldab endast mitut erinevat kaheplaani joonist, mida kasutati kujunduse ülesehituseks ning 3D visualiseeringuid selleks, et lava ruumis paiknemist oleks võimalik kergemalt tajuda. Lisaks on lisades veel fotod kujunduse ehitamisest ning kontsertidest kahel õhtul.

Kasutatud kirjandus

- Auslander, P. (2021). *In Concert*. The University of Michigan Press.
- Capture (s.a). *Overview*. <https://www.capture.se/Products/Capture/Overview>
- Lusmägi, M (2023). HVVK.04.138. Liikuv valgus ja visualisatsioon. [Loengukonspekt]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia
- Moody, J. (1998). *Concert Lighting: Techniques, Art, and Business Second Edition*. Focal Press
- Moody, J. (2010). *Concert Lighting: Techniques, Art, and Business Third Edition*. Focal Press
- Muenprasertdee, P. (2024, aprill). Py's guide to music showcase festivals for artists. *Axean Festival*. <https://axeanfestival.com/a-guide-to-showcase-festivals/>
- Palmer, S. (2013). *Light*. Palgrave Press
- Robe (s.a.). *Megapointe*. <https://www.robe.cz/megapointe>
- Tallinn Music Week (2024). *Meist*. <https://tmw.ee/et/meist>
- Viinalass, M. (2024). „*Dramaturgiline mõtlemine, kui valguskujunduste loomise alus*“ [Seminaritöö, Tartu Ülikool].

Lisad

Lisa 1. Artistidele välja saadetud PDF joonis

Project	TMW2024
Project location	JAIK
Project date	April 2024
Drawing author	Mihkel Vinalass
Drawing version	1.0
Lighting designer	Mihkel Vinalass (mihkel@rgb.ee)

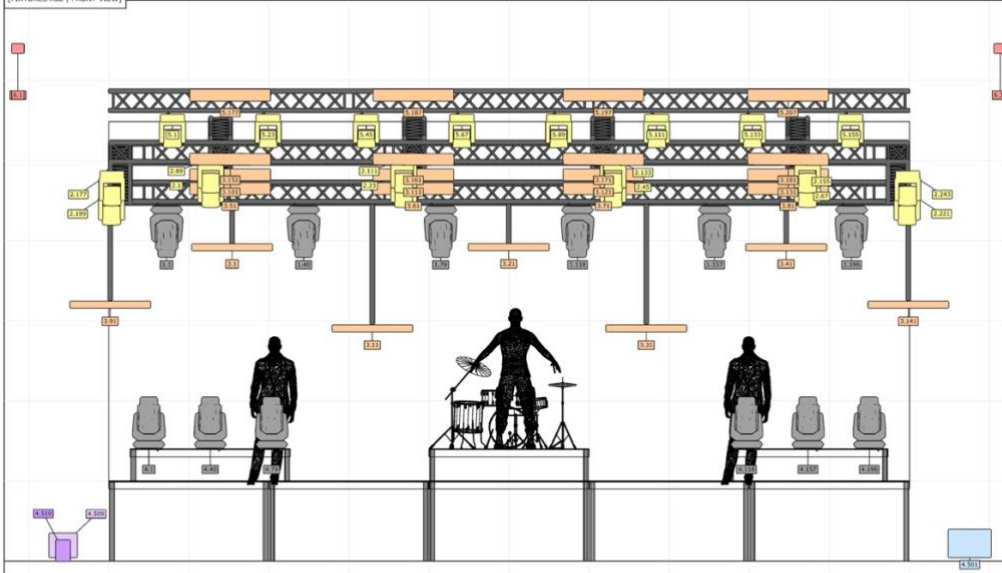
Funk Embassy 05.04
 19:30-20:10 Haldi & ans Flamingo EE
 20:30-21:10 Tanka Charles CA
 21:30-22:10 Klavo PL
 22:30-23:10 Riia Ray EE
 23:30-00:10 The Brooks CA
 00:30-01:10 Sivy Steps EE

Võnge 06.04
 19:30-20:00 Sudden Lights LV
 20:15-20:45 Alarette EE
 21:00-21:30 Curly Strings EE
 21:45-22:15 Behane NO
 22:30-23:00 The Beendocks EE
 23:15-23:45 KUTU FR, ET
 00:00-00:30 Sun FR
 00:45-01:15 Bedwetters EE

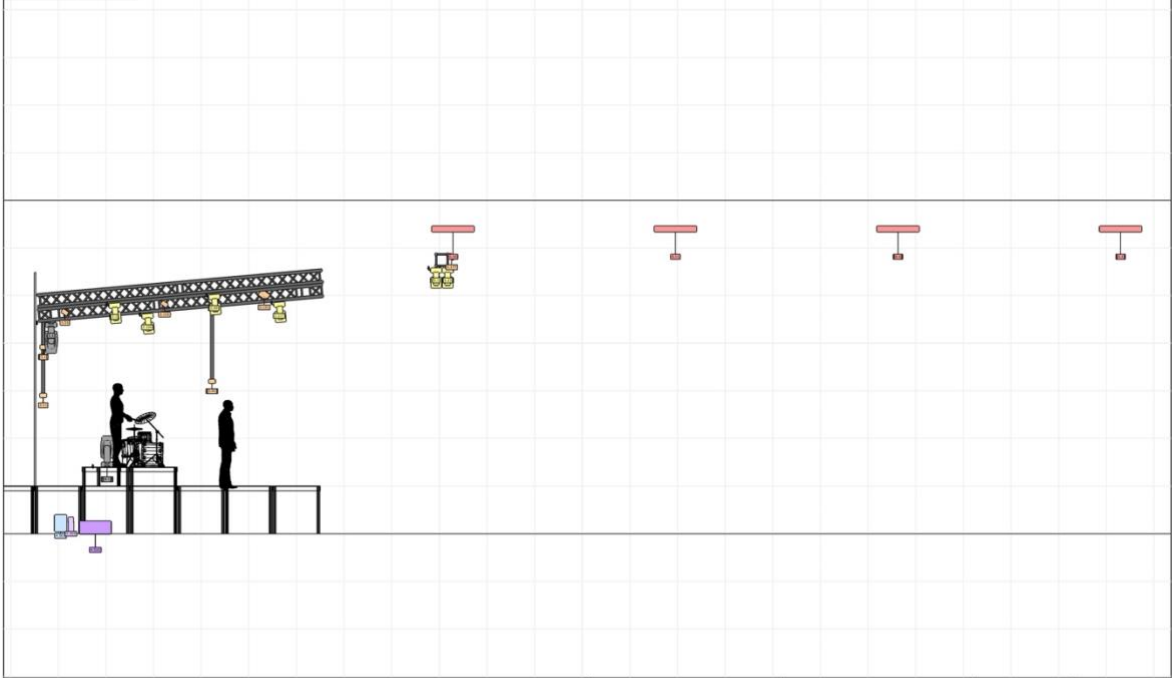
[FIXTURES ALL | FRONT VIEW]

Symbol key	Project	Project location	Project date	Drawing version
Sunstrip Active DMX [10ch] (23)	TMW2024	JAIK	April 2024	1.0
Robin LEDBeam 350 [Mode 1] (20)	Client	Tallinn Music Week	General Information:	
Robin MegaPointe [Mode 1] (12)	Designer	Mihkel Vinalass	House console: MA3 Compact XT SW-2.0.0.04.	
Tri 8 Pixel Batten [5ch mode] (8)	Contact	Mihkel Vinalass (mihkel@rgb.ee)	Ground MegaPointes are on a rolling riser.	
ATMe (1)				
Entour Cyclone (1)				
Tour-Hazer II (1)				

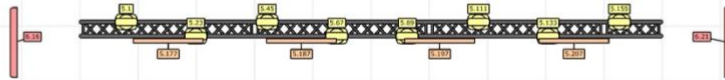
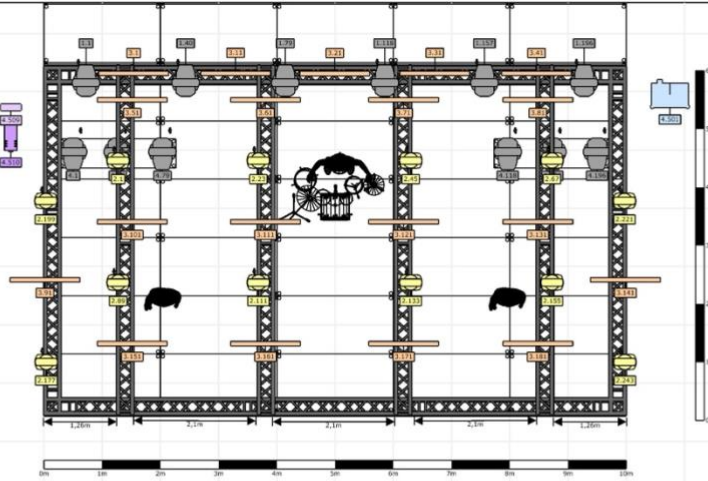

[FIXTURES ALL | SIDE VIEW]

Symbol key			Project	Project location	Project date	Drawing version
	Sunstrip Active DMX (23)		TMW2024	JAIK	April 2024	1.0
	Robin LEDBeam 350 (20)		Client	General Information: House console: MA3 Compact XT SW:2.0.0.04. Ground MegaPoints are on a rolling riser.		
	Robin MegaPointe (12)		Designer			
			Contact	Mihkel Viinalass (mihkel@rgb.ee)		
						

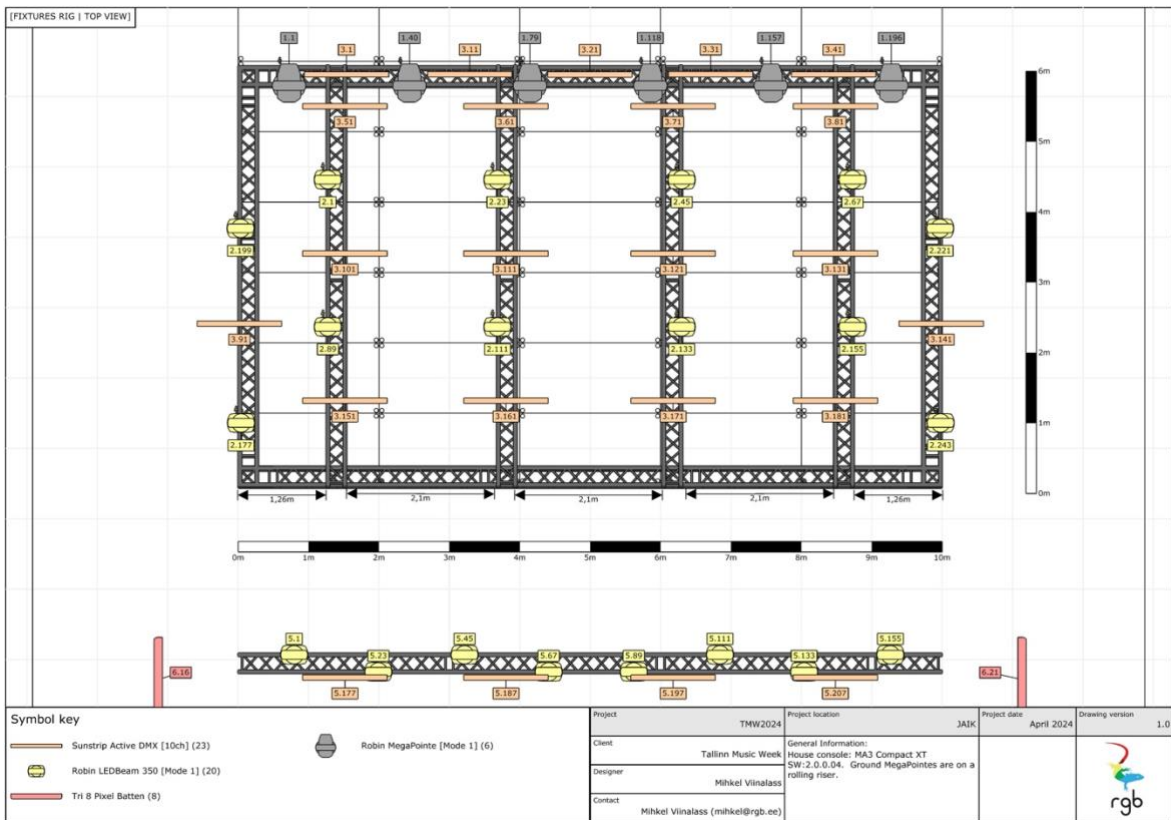
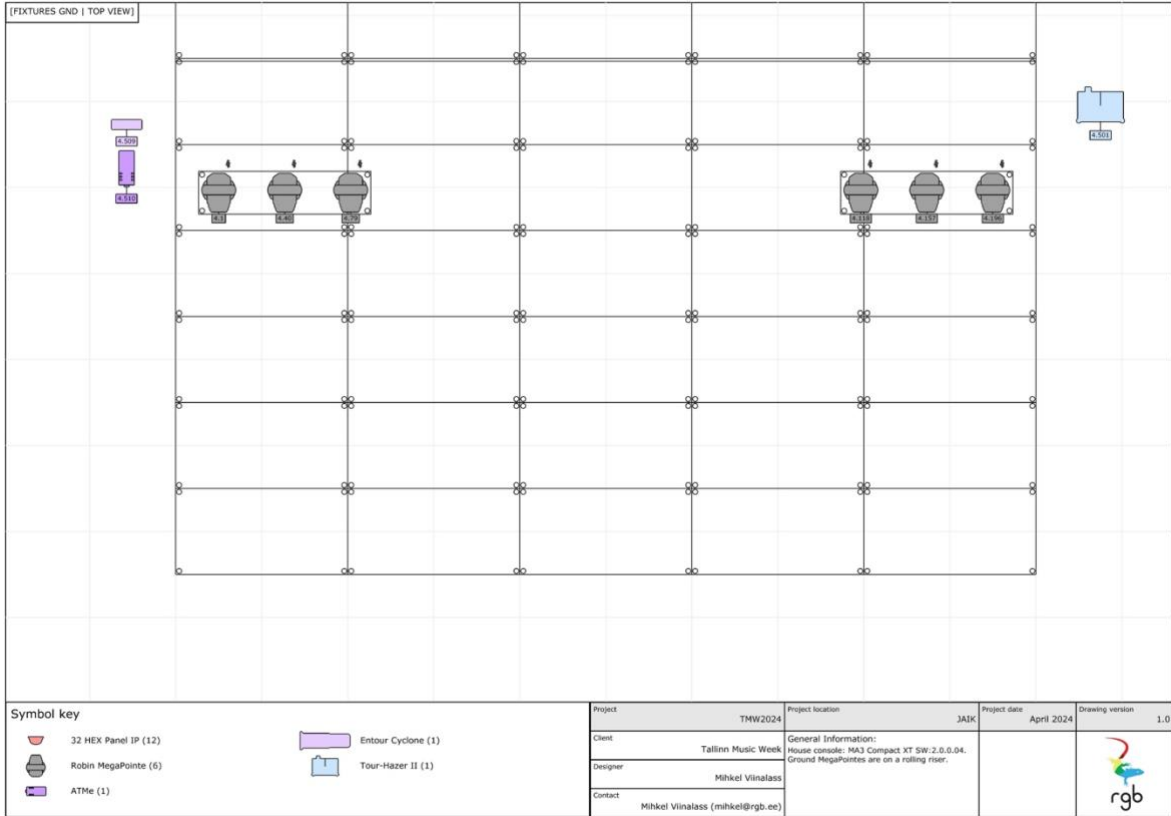
[FIXTURES ALL]

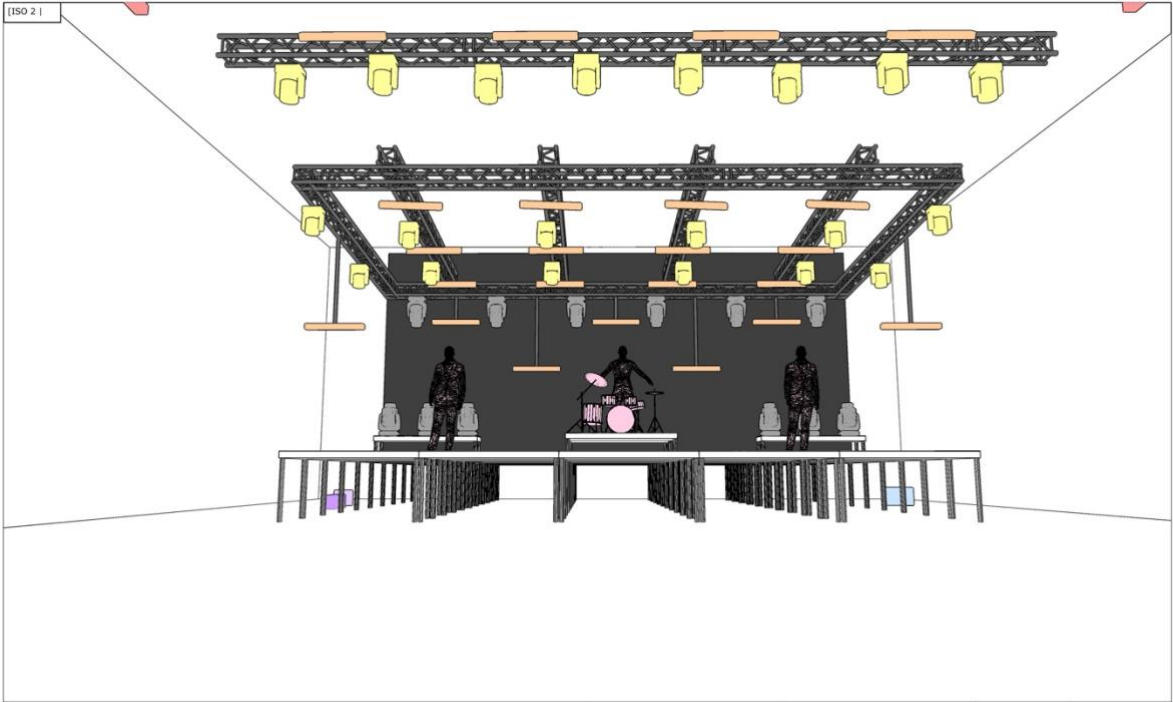
Symbol key

- Sunstrip Active DMX (23)
- Tri 8 Pixel Batten (8)
- Tour-Hazer II (1)
- Robin LEDBeam 350 (20)
- ATMe (1)
- Robin MegaPointe (12)
- Entour Cyclone (1)

Project	TMW2024	Project location	JAIK	Project date	April 2024	Drawing version	1.0
Client	Tallinn Music Week	General Information:					
Designer	Mihkel Viinalass	House console: MA3 Compact XT					
Contact	Mihkel Viinalass	SW:2.0.0.04. Ground MegaPointes are on a rolling riser.					

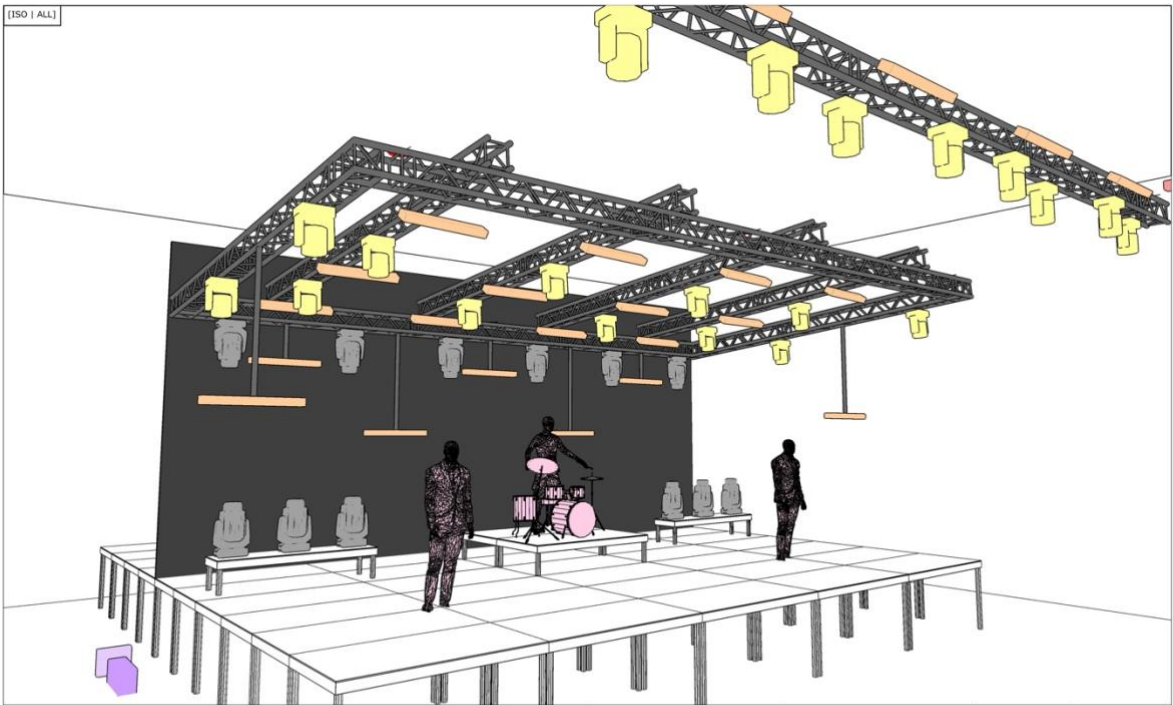
[ISO | 2 |

Notes:

Project	TMW2024	Project location	JAIK	Project date	April 2024	Drawing version	1.0
Client	Tallinn Music Week	General Information:					
Designer	Mihkel Viinalass	House console: MA3 Compact XT SW-2.0.0.04.					
Contact	Mihkel Viinalass (mihkel@rgb.ee)	Ground MegaPoints are on a rolling riser.					

[ISO | ALL |

Notes:

Project	TMW2024	Project location	JAIK	Project date	April 2024	Drawing version	1.0
Client	Tallinn Music Week	General Information:					
Designer	Mihkel Viinalass	House console: MA3 Compact XT SW-2.0.0.04.					
Contact	Mihkel Viinalass (mihkel@rgb.ee)	Ground MegaPoints are on a rolling riser.					

Fixtures

Name	Patch	Mode	Weight	Rating
Robe Robin MegaPointe	1.1	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	1.40	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	1.79	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	1.118	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	1.157	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	1.196	1	22kg	670W
Robe Robin LEDBeam 350	2.1	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.23	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.45	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.67	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.89	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.111	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.133	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.155	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.177	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.199	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.221	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	2.243	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.1	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.11	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.21	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.31	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.41	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.51	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.61	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.71	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.81	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.91	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.101	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.111	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.121	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.131	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.141	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.151	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.161	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.171	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	3.181	Mode 4	5kg 320g	350W
Robe Robin MegaPointe	4.1	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	4.40	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	4.79	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	4.118	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	4.157	1	22kg	670W
Robe Robin MegaPointe	4.196	1	22kg	670W
Smoke Factory Tour-Hazer II	4.501	Standard Mode	18kg	1,5KW
ADJ Entour Cyclone	4.509	1	8kg 560g	130W
MDG ATMe	4.510	Standard Mode	16,8kg	715W
Robe Robin LEDBeam 350	5.1	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.23	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.45	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.67	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.89	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.111	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.133	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Robe Robin LEDBeam 350	5.155	1 - Standard 16-Bit [Col Mix=RGBW]	9kg 850g	480W
Showtec Sunstrip Active DMX	5.177	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	5.187	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	5.197	Mode 4	5kg 320g	350W
Showtec Sunstrip Active DMX	5.207	Mode 4	5kg 320g	350W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.1	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.6	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.11	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.16	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.21	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.26	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.31	5 Channel Mode	7,9kg	280W
Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	6.36	5 Channel Mode	7,9kg	280W
			689kg 920g	30kW 275W

Fixtures

#	Name	Optics	Weight	Rating
1	ADJ Entour Cyclone		8kg 560g	130W
8	Elumen8 Tri 8 Pixel Batten	60°	7,9kg	280W
1	MDG ATMe		16,8kg	715W
20	Robe Robin LEDBeam 350	5,4° - 60°	9kg 850g	480W
12	Robe Robin MegaPointe	Spot Application lens	22kg	670W
23	Showtec Sunstrip Active DMX	12V	5kg 320g	350W
1	Smoke Factory Tour-Hazer II		18kg	1,5KW
			689kg 920g	30kW 275W

Truss

#	Name	Weight
4	Global Truss F31 Bar section, 1,5m (F31150) (Black, Rough)	2,1kg
3	Global Truss F31 Bar section, 500mm (F31050) (Black, Rough)	0,7kg
4	Milos M290 Rectangular 2-way corner (QCB 21) (Black, Rough)	6,6kg
1	Milos M290 Rectangular section, 1m (QTV 1000) (Black, Rough)	8kg
2	Milos M290 Rectangular section, 2m (QTV 2000) (Black, Rough)	12,8kg
19	Milos M290 Rectangular section, 3m (QTV 3000) (Black, Rough)	19,2kg
		435,3kg

Rigging points

#	Type	Name	Weight	Rating
2	Rigging point	Chainmaster 320kg	18,6kg	270W
6	Rigging point	ChainMaster 1000kg	44,6kg	470W
			304,8kg	3kW 360W

Other

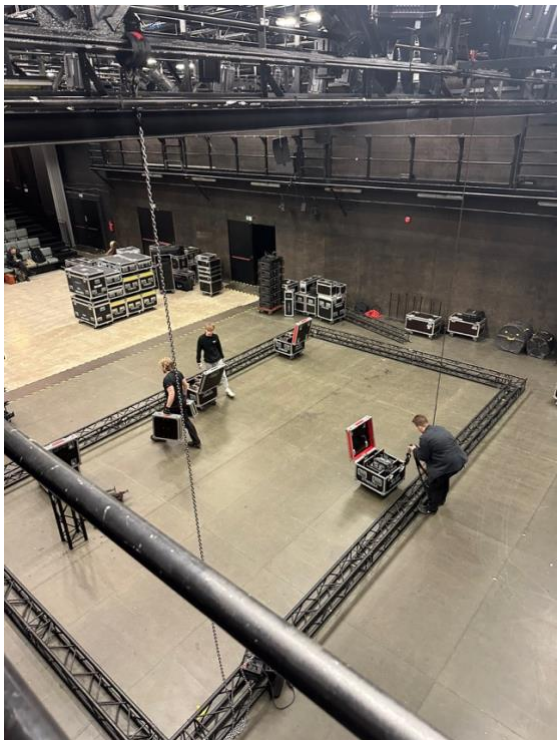
#	Type	Name	Weight	Rating
50	Stage deck	Rectangular 2m x 1m, 1m	30kg	
2	Stage deck	Rectangular 2m x 1m, 400mm	30kg	
2	Stage deck	Rectangular 2m x 500mm, 400mm	30kg	
			1620kg	

Lisa 2. Fotod lava -ning valguskujunduse ehitamisest

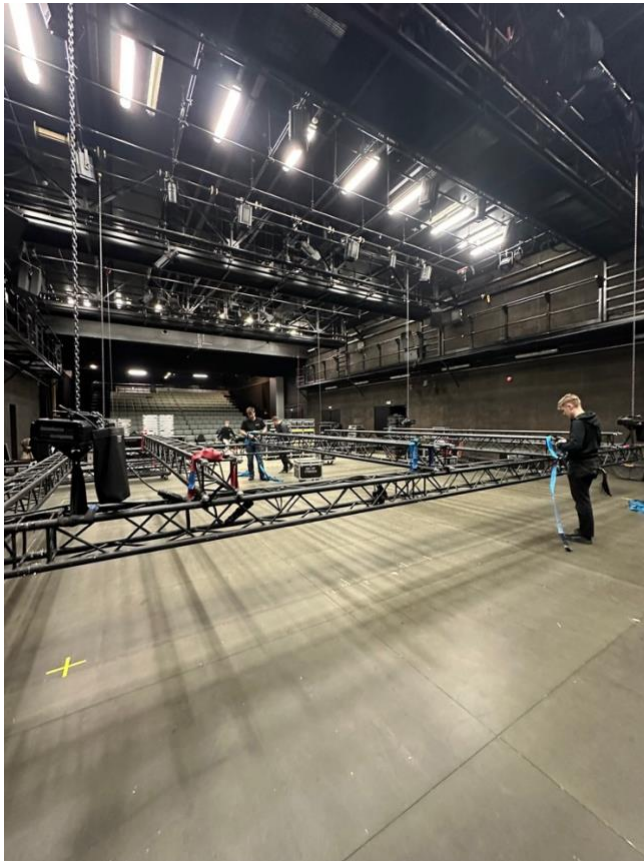
Joonis 9. Ehituse algus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 10. Trussiraami paigaldus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 11. Trussiraami paigaldus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 12. Valminud trussiraam ning lavaehitus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 13. Valminud lava- ning valguskujundus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 14. Demontaaži algus. (Foto: Mihkel Viinalass)

Lisa 3. Fotod kontsertidest

Joonis 15. Töö valguspuldis. (Foto: Kaspar Kluge)

Joonis 15. Alonette *soundcheck*. (Foto: Kaspar Kluge)

Joonis 16. Sudden Lights kontsert. (Foto: Mihkel Viinalass)

Joonis 17. Alonette kontsert. (Foto: Kaspar Kluge)

Joonis 17. Beharie kontsert. (Foto: Kaspar Kluge)

Joonis 18. Bedwetters kontsert. (Foto: Kaie Kiil)

Joonis 19. Curly Strings kontsert. (Foto: Kaie Kiil)

Joonis 20. SUN kontsert. (Foto: Kaie Kiil)

Joonis 21. KUTU kontsert. (Foto: Kaie Kiil)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Mihkel Viinalass,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

VALGUSKUJUNDUSE LOOMINE TALLINN MUSIC WEEKI VON KRAHLI LAVALE,

mille juhendaja on

Eve Komissarov,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile. 4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Mihkel Viinalass

20.05.2024